

PARTIPROGRAM 2017-2021

- kortversjonen

Hvorfor Feministisk initiativ trengs i norsk politikk

Hvem er vi?

Feministisk initiativ (Fi) er et feministisk og antirasistisk parti som arbeider for likestilling og mot diskriminering.

Grunnlaget vårt er en inkluderende og interseksjonell feminisme. Vi ser alle former for undertrykkelse og privilegier samlet. Målet vårt er at du skal ha like mye makt som andre til å påvirke ditt eget liv og samfunnet du lever i – uavhengig av kjønn, seksuell orientering, kjønnsidentitet, alder, sosioøkonomisk bakgrunn, funksjonsvariasjoner, livssyn, hudfarge, etnisitet og statsborgerskap.

Dette er grunnlaget for alle punktene i programmet vårt og gjennomsyrrer alle våre politiske områder.

Likestilling betyr ikke at alle skal bli like eller at alle skal ha det samme. Tvert imot betyr en feministisk politikk at vi skal arbeide for alles rett til å være et helt og selvstendig menneske, med alle de variasjoner det innebærer. Vi er ulike - men likeverdige.

Hvorfor trengs vi?

Fi trengs i norsk politikk fordi et likestilt samfunn er til det beste for alle. Ingen partier vil prioritere sakene som fører oss dit. Få tør å synliggjøre at kvinner ikke har like gode vilkår i livet som menn. Enda færre har feminisme som grunnlag for politikken sin.

Menns vold mot kvinner, voldtekt, seksuell trakassering, rasisme, nasjonalisme, sexismen, homofobi – Fi stiller til valg fordi vi lenge nok har etterlyst en politisk vilje til å se disse temaene i sammenheng og ta dem på alvor.

Kvinner, LHBTQIA+ personer, etniske minoritetsgrupper, mennesker med funksjonsvariasjoner, flyktninger, papirløse og andre som daglig kjenner diskriminering på kroppen, skal bli sett og hørt.

Hva krever vi?

Vi krever likestilling mellom kjønnene og frihet fra rasisme, vold, hatprat og diskriminering. Vi vil utjevne makt og fordele ressurser rettferdig. Vi vil prioritere menneskelig sikkerhet framfor militærmakt. Det er nødvendig med et feministisk og antirasistisk parti på Stortinget. Vi vil ta plass i maktens rom og utvide demokratiet. Når verden endrer seg må politikken gjøre det samme. Uten Fi på Stortinget vil det ta enda lengre tid før vi er likestilte.

1. Frihet fra vold

Vold mot kvinner er et resultat av patriarkalske voldsnormer. Vold mot kvinner er ikke en særinteresse, men vårt største folkehelseproblem og en trussel mot demokratiet. Frihet fra vold er en grunnleggende menneskerettighet og må bekjempes før vi kan leve reelt frie liv.

Volden kommer til uttrykk i seksuell trakassering, sexistisk reklame og pornokultur, netthat, hevnporno og i mer ekstreme former, som voldtekt og drap. Vold som skjer i hjemmet er ikke en privatsak. Det er et uttrykk for en systematisk strukturell undertrykking og må tas på alvor.

Menns vold mot kvinner er en av Norges største sikkerhetsutfordringer. Ved å forebygge vold i nære relasjoner, voldtekt, seksuell trakassering, sjikane, trusler og krenkelsers kan vi skape et samfunn der alle er trygge. Volden må bekjempes systematisk og langsiktig, med tilstrekkelige ressurser og kompetanse til å støtte de voldsutsatte på en god måte uten fordommer.

Det er krisesentrene som står for mye av den bistanden og beskyttelsen voldsutsatte kvinner og barn mottar. De praktiske utfordringene en voldsutsatt står overfor er mange og store. Krisesentrene må styrkes, og det er viktig at den voldsutsatte sikres et botilbud.

Noen former for vold er underkommunisert og kan ta lengre tid å oppdage. Fordommer kan begrense støtten som gis til utsatte. Psykisk vold, vold i likekjønnede relasjoner, vold mot eldre og vold mot transpersoner er eksempler på dette. Samfunnet mangler kunnskap for å beskytte disse gruppene.

Utnyttelse av mennesker til prostitusjon og menneskehandel for seksuelle formål er en form for vold mot kvinner. Bakgrunnen for at noen havner i prostitusjon kan være fattigdom, tvang og trusler, rusmisbruk eller selvskading. Prostitusjon og menneskehandel henger tett sammen. Etterspørselen etter seksuelle tjenester er motoren i sexindustrien. Arbeidet for å redusere prostitusjon må i større grad søke å redusere etterspørselen. Vi må ta avstand fra idéen om menns berettigelse til å kjøpe og utnytte kvinners, transpersoners, barns og andre menns kropper.

Kjønnsmaktfordelingen ligger til grunn for at menn er soldater som med vold eller trusler om vold beskytter kvinner og barn fra eksterne trusler. Menns sosialisering til å være soldater gjør at menn mister mye av sin menneskelighet. Dette ønsker vi å bekjempe ved å gi menn større muligheter til å bryte ut av kjønnsstereotyper som militarismen tillegger menn.

Feministisk initiativ:

- 🚩 vil arbeide for at skolen inntar en aktiv rolle i å sikre ungdom, spesielt unge jenter, frihet fra voldtekt og seksuelle overgrep – med fokus på grensesetting og rett til å bestemme over egen kropp
- 🚩 vil arbeide for øremerking av midler til frivillige organisasjoner og menneskerettighetsaktører som arbeider med volds- og overgrepsutsatte
- 🚩 vil merke retusjert reklame i det offentlige rom
- 🚩 vil arbeide for at strippeklubber blir forbudt
- 🚩 vil ha holdningskampanjer mot voldtekt rettet mot gutter og menn
- 🚩 vil at vold mot kvinner skal defineres som hatkriminalitet
- 🚩 vil arbeide for at krisesentertilbudet i kommunene alltid skal være tilgjengelig og av like god kvalitet for alle og at krisesentertilbudene forhøyes

- krever at det opprettes krisesentertilbud uten krav om rusfrihet
- vil arbeide for at voldsutsatte menn skal ha samme lavterskeltilbud som andre voldsutsatte grupper
- vil arbeide for at alle kommuner ansetter nok voldskoordinatører, et voldsteam eller personer med særlig god kompetanse på menns vold mot kvinner og vold i nære relasjoner.
- vil arbeide for at barns hverdag forstyrres så lite som mulig av å ha opplevd vold i nære relasjoner eller trusler om det
- vil arbeide for at overgrepsmottak styrkes
- vil arbeide for at ansatte som møter voldsutsatte har kompetanse på kjønnsmakt og likestilling, LHBTQIA+, funksjonsevne og antirasisme
- vil arbeide for at papirløse kvinner og barn som utsettes for vold skal føle seg trygge nok til å kunne be kommunene om hjelp og beskyttelse
- vil arbeide for at voldsutsatte kvinner og barn som møter språkbarrierer får profesjonelle tolketjenester umiddelbart
- krever bruk av omvendt voldsalarm som innskrenker voldsutøverens handlingsrom – ikke offerets
- vil sikre at politi og rettsvesen får opplæring om vold mot kvinner, vold i nære relasjoner, prostitusjon og menneskehandel ut fra et interseksjonelt perspektiv
- vil styrke regelverket for besøks- og kontaktforbud
- arbeide for at domfelte voldsutøvere som har våpenlisens fratras denne
- vil styrke internasjonalt samarbeid for å forebygge og avdekke overgrep mot barn
- vil gjøre det mulig for land å nekte visum til overgrepsoferte
- vil beholde sexkjøpsloven som kriminaliserer sexkjøpere, men ikke personer i prostitusjon
- vil styrke politiets arbeid med å håndheve sexkjøpsloven, både i Norge og i utlandet
- vil at alle som blir dømt for sexkjøp skal delta på obligatoriske kurs der de lærer om skaden de påfører samfunnet og ofrene
- vil øke bøtene for sexkjøp slik at de beregnes prosentvis etter inntekt
- vil at sexkjøpsloven skal inkludere pornoinnspillinger
- ønsker fungerende pornofiltre og informasjon om hvordan en kan beskytte seg selv og barna sine mot porno
- vil arbeide for økte ressurser og mer støtte til det oppsøkende arbeidet til personer i prostitusjon, samt bevilge mer penger til hjelpetiltakene
- vil arbeide for at personer i prostitusjon har et tilgjengelig og godt lavterskelhelsetjenestetilbud
- vil ha et nasjonalt kompetansesenter som jobber med utgangspunkt i en feministisk analyse av at prostitusjon er vold mot kvinner
- vil at alle ofre for menneskehandel og prostitusjon skal få permanent opphold i Norge
- vil bekjempe handel med mennesker og gi tilbud om asyl og familiegjenforening for personer utsatt for internasjonalt organisert kriminalitet

2. Kvinners rettssikkerhet

Fi krever rettssikkerhet for kvinner. Voldtekt er et av Norges største folkehelseproblemer. En av ti kvinner i Norge opplever voldtekt i løpet av livet, halvparten av dem er under 18 år. 7,5 – 15 %, anmelder voldtekten (NKVTS, 1/2013)¹, og kun 1 av 10 voldtektsanmeldelser fører til at overgriperen blir dømt. Fi mener at dette er uholdbart. Kvinner må føle seg trygge og kunne bevege seg fritt i samfunnet uten frykt for overgrep eller trakassering.

Fi går inn for en samtykkebasert voldtektslovgivning, i motsetning til dagens voldtektslovgivning som er basert på vold og makt. Voldtekt skal defineres som sex uten samtykke. En slik lov legger ansvaret der det hører hjemme, hos overgriper - ikke hos offer. Med dagens voldtektslovgivning er kroppene våre seksuelt tilgjengelige til vi har motsatt oss handlingen. Kun ja betyr ja.

Et av fire drap begått i Norge er partnerdrap. I 70 % av sakene ble ofrene utsatt for trusler og vold i forkant (OUS, 1/2015)². Dette er varslede drap. Fi krever at det nedsettes en havarikommisjon mot partnerdrap, og at det tas i bruk omvendt voldsalarm.

Feministisk initiativ:

- ❗ krever at det innføres 90 dagers saksbehandlingsfrist i voldtektssaker, for å sikre bevis og unngå unødvendig belastning for offeret
- ❗ krever at alle politistasjoner skal ha en døgnkontinuerlig vaktordning med spesialkompetanse på voldtektsanmeldelser
- ❗ vil ha samtykkebasert voldtektslovgivning
- ❗ krever havarikommisjon mot partnerdrap nå
- ❗ krever en grundig opplæring av fagdommere og lekfolk i hvordan fordommer om seksualitet og voldtekt kan påvirke skyldspørsmålet i voldtektssaker
- ❗ krever at kunnskap om hva som er seksuelle overgrep og konsekvenser av disse, må prioriteres høyere i undervisning
- ❗ vil bevilge mer penger til etterforskning av voldtekt og overgrepssaker
- ❗ vil ha en egen hevnpornobestemmelse inn i straffeloven
- ❗ foreslår en lovendring som gir mulighet til å få slettet bilder av seg selv som har seksuelt innhold eller nakenhet
- ❗ vil at alle med behov for tolk i møte med rettsvesenet skal få det oppnevnt
- ❗ sier nei til en felles likestillings- og diskrimineringslov, som i realiteten vil svekke alle gruppers diskrimineringsvern, særlig kvinners
- ❗ vil ikke at privatliv, trossamfunn eller andre personlige forhold skal unntas fra likestillingslovens virkeområde
- ❗ vil styrke og bygge ut den eksisterende diskrimineringslovgivningen, med særlig fokus på effektiv håndheving, samvirkende diskriminering og interseksjonalitet

¹ <https://www.nkvts.no/content/uploads/2015/08/menn-som-har-begaatt-voldtekt1.pdf>

² http://sifer.no/files/Partnerdrap_web.pdf

3. Funksjonalitet og tilgjengelighet

Kampen for likestilling inkluderer også de av oss med funksjonsvariasjoner. Vi skal ha like mye makt til å påvirke våre egne liv som alle andre. Trakassering, ubehagelige og nedverdiggende opplevelser er en del av dagliglivet for mange.

En tredjedel av mennesker med funksjonsvariasjoner har opplevd ubehagelige ytringer. Konsekvensen er en følelse av å være mindreverdig og å føle seg som en annenrangs samfunnsborger. Flere trekker seg tilbake og blir mindre sosiale. Livsutfoldelsen begrenses. Dette kan ikke vi som et likestilt samfunn være bekjent med.

Vi ønsker mer kunnskap om holdninger til mennesker med funksjonsvariasjoner. Disse spørsmålene nedprioriteres ofte i en større debatt om diskriminering og likestilling. Vi må ha et bevisst forhold til diskriminerende ordbruk, både i det offentlige og privat. Vi trenger et begrep for dette, tilsvarende det engelske «ableism» eller det svenske «funkofobi». Slik kan vi identifisere hatefulle, nedlatende eller paternalistiske ytringer om og mot mennesker med funksjonsvariasjoner.

Feministisk initiativ:

- F!** vil ha nødvarslings-app for døve og hørselshemmede
- F!** vil at katastrofevarsel basert på tekst innføres i hele landet
- F!** vil arbeide for at retten til brukerstyrt personlig assistanse (BPA) skal utvides
- F!** vil sørge for at alle kommuner tar i bruk BPA-ordningen på en tilfredsstillende måte uten regler om antall timer/uker utenfor kommunen
- F!** vil beholde kravet om at alle nye boliger skal være tilgjengelige, slik at bevegelseshemmede også kan velge hvor de skal bo
- F!** vil styrke utviklingshemmedes rettigheter til å selv kunne velge hvor de skal bo, for å redusere institusjonalisering
- F!** vil innføre pleiepenger for foreldre med alvorlig syke barn
- F!** at alle arbeids-, studie- og skoleplasser skal være tilgjengelige for alle
- F!** vil jobbe for at Norge følger opp CRPD (Convention on the Rights of Persons with Disabilities), som ble ratifisert i 2013
- F!** vil jobbe for at fengslene må være universelt utformet og tilpasset funksjonshemmede
- F!** vil jobbe for at bompenger skal brukes til å sørge for at all kollektivtrafikk blir tilgjengelig og gratis
- F!** vil ha tegnspråktolker som betjener legevakt, sykehus og politiet
- F!** vil at offentlige arrangementer skal være tilgjengelige for døve og hørselshemmede
- F!** vil gi hørselshemmede søsken rett til opplæring i tegnspråk
- F!** vil at kompetansemål om tegnspråk skal inn i læreplanen i norsk, ettersom tegnspråk må anses som et offisielt språk
- F!** vil jobbe for at norsk tegnspråk tilbys som fremmedspråk på skolen
- F!** vil sørge for at alle større sykehus har en tolkesentral som inkluderer norsk tegnspråk
- F!** vil at bemanningen ved NAV tolketjenesten må økes slik at tjenesten blir døgkontinuerlig
- F!** vil jobbe for at Tolketjenesten blir organisert i en egen tjeneste utenfor NAV Hjelpemidler og Tilrettelegging
- F!** vil jobbe for å beholde hjelpemiddelansvaret i NAV

4. Antirasisme og inkludering

Fi er et antirasistisk parti som mener at alle mennesker er like mye verdt. Fi skal jobbe for at feministiske og antirasistiske perspektiver gjennomsyrrer alle deler av politikken. Vi vil kjempe mot all form for rasisme, fascisme, nazisme og den ytre høyresiden.

Rasistiske strukturer påvirker menneskers materielle vilkår, trygghet, delaktighet, innflytelse og tilgang til makt på mange ulike områder. Rasistiske strukturer og kjønnsstrukturer forsterker og opprettholder hverandre. Det innebærer at mange kvinner og transpersoner opplever undertrykkelse gjennom rasistiske konstruksjoner av kjønn.

En vanlig forestilling om rasisme er at det er et lite problem, som handler om uskyldige fordommer og høyreekstremister. Dette er et farlig syn som bagatelliserer rasismen i Norge. Rasisme må ses som et strukturelt problem. For å få bukt med rasismen kreves det omfattende politiske tiltak og en antirasistisk analyse av hvert politiske område. Folk kan stole på at Fi vil være en politisk vaktbikkje som aldri er redd for å konfrontere de som ytrer eller utøver rasisme.

En feministisk og antirasistisk politikk retter søkelys på kvinneundertrykkelse overalt, også når kvinner tvangsgiftes eller blir utsatt for kjønnslemlestelse. Fi vil aktivt motarbeide enhver praksis begrunnet med religion eller kultur som bryter menneskerettighetene.

Fi vil støtte kvinner og andre som gjør opprør mot æreskultur og sosial kontroll i innvandremiljøene i Norge. Samtidig må vi motvirke forenklete stereotypier, basert på rasistiske antagelser og motiver.

Vi har fremdeles ikke oppnådd reell likestilling og likeverd mellom urfolk, nasjonale minoriteter og majoritetsbefolkningen. Dette omfatter blant annet det samiske folk, romanifolket, rom, jøder, kvener og skogfinner. For å oppnå reell likestilling og likeverd må de internasjonalt aksepterte og bindende menneskerettighetene og urfolksrettighetene respekteres og implementeres på lokalt, nasjonalt, regionalt, grenseoverskridende og internasjonalt nivå. Fi vil også iverksette en sannhetsgranskning for å avdekke og dokumentere historiske og eksisterende assimileringprosesser overfor samene. Granskingen skal ha som formål å avdekke hvilke konsekvenser assimileringprosesser og politikk kan ha hatt og fremdeles har for det samiske folket.

Vår feminisme er det motsatte av nasjonalisme. Vi tar avstand fra nasjonalisme forkledd som «kvinnekamp». Nasjonalister gjør ingenting for kvinners frihet og velferd i Norge, og kvinner er heller ikke deres eiendom å «beskytte».

Feministisk initiativ:

- F** vil kjempe for et feministisk og antirasistisk perspektiv i den politiske debatten, slik at det gjennomsyrrer alle deler av politikken
- F** vil ta avstand både fra forbud og påbud, tvang eller press om å gå med hijab eller andre religiøst begrunnede plagg – enten det kommer fra staten eller eget minoritetsmiljø og familie
- F** vil arbeide for økt kunnskap om kvinner, transpersoner og menns situasjon i alle nasjonale og etniske minoritetsgrupper

- ❗ vil arbeide for økt kompetanse på alle minoritetsspråk og kunnskap om minoriteters levekår i Norge
- ❗ vil opprette en egen og selvstendig ministerpost for likestilling
- ❗ vil opprette en ministerpost for menneskerettighetsspørsmål
- ❗ vil arbeide for å øke kompetansen på kjønnsrett, funksjonsevne, alder, LHBTQIA+ og antirasisme hos alle offentlig ansatte og i utdanningsinstitusjoner
- ❗ vil innføre diskrimineringskontroll, såkalt situasjonstesting, av stat og kommune som arbeidsgiver og tjenesteyter
- ❗ vil arbeide for at nazistiske og nasjonalistiske organisasjoner ikke skal ha grobunn for etablering og utvikling
- ❗ vil utvide begrepet om hatkriminalitet til å også i større grad gjelde hatefulle ytringer
- ❗ vil jobbe for at rettsvesenet får obligatorisk utdanning i antirasisme og normkritikk
- ❗ vil øke støtten til minoritetsorganisasjoner
- ❗ vil styrke rekrutteringen av mennesker med minoritetsbakgrunn i offentlige stillinger
- ❗ vil skape en nasjonal handlingsplan og organisere tilrettelagt undervisning for romani barn under de tradisjonelle reisene
- ❗ vil opprette et nasjonalt tiltak for bekjempelse av rasisme etter modell fra hatkrimgruppa i Oslo politidistrikt.
- ❗ vil gi støtte til mer forskning på høyreekstremisme
- ❗ vil nedsette en sannhetskommisjon som skal granske fornorskingspolitikken som tidligere ble ført overfor den samiske og kvenske befolkningen
- ❗ krever styrket forebygging av tvangsekteskap
- ❗ krever at tvangsekteskap skal gi grunnlag for asyl
- ❗ krever at handlingsplanen mot tvangsekteskap følges opp
- ❗ krever at forbudet mot kjønnslemlestelse overholdes og at kjønnslemlestelse bekjempes
- ❗ krever at ideer om at kvinner bærer familiens ære må bekjempes, både i innvandremiljøer, men også i såkalt etnisk norske miljøer

5. Innvandring, asyl- og flyktningpolitikk

Fi vil føre en forsvarlig og human innvandrings- og flyktningpolitikk, ledet av en visjon om en fri verden som ikke begrenses av stengte grenser og høye murer.

Vår feminisme er det motsatte av nasjonalisme. Vi tror ikke på ideen om én nasjon og ett folk, to kjønn og en kjernefamilie. Grenser skaper et "vi og dem" og bidrar til å skape frykt for andre mennesker som igjen fører til mer rasisme.

Fi vil bygge en verden etter prinsippet om at jorden tilhører oss alle og skal med omsorg og respekt deles rettferdig med hele jordens befolkning. Så lenge verden er oppdelt og preget av urettferdighet – krig, tortur, global oppvarming, miljøkatastrofer, statlig undertrykking, forfølgelse, fattigdom, vold, trusler, seksuelle overgrep og rettsløshet – kommer det til å finnes mennesker som velger å reise over landegrenser, eller flykte for å søke beskyttelse og et mer verdig liv i et annet land. Fi mener at dette skal være ethvert menneskes rett.

Fi mener at Norge skal ta imot mange flere flyktninger, og mener dette vil berike Norge kulturelt og økonomisk. En feministisk flyktningpolitikk vil rive piggrådgerder. En feministisk flyktningpolitikk svarer ikke med stengte grenser når våre søstre, brødre og barn sulter i flyktningleirene, og splitter ikke familier. Ingen mennesker er ulovlige, heller ikke papirløse. Ingen skal være avhengig av arbeidsgiver eller partnerens nåde for å ha mulighet til å leve, bo og jobbe i Norge.

En feministisk flyktningpolitikk innebærer å sikre trygge fluktruter, innføre humanitært visum, og anmode det internasjonale samfunnet til å åpne ambassader og konsulat i de såkalte nærområdene.

En feministisk flyktningpolitikk tar hensyn til at mulighetene dine til å overleve flukten er forskjellig om du kan gå, høre og se, eller om du er døv, blind eller sitter i rullestol, om du som kvinne flykter med din ektemann, eller om du som lesbisk flykter med din partner.

Feministisk initiativ:

- ❗ vil jobbe for en fri verden der mennesker kan bevege seg fritt og bosette seg hvor de vil på jorden
- ❗ vil jobbe for at Norge og Europa skaper muligheter for at mennesker kan søke asyl på lovlig vis og komme hit på en trygg måte, eksempelvis ved å søke om humanitært visum på ambassader og konsulater, slik at de slipper å ta den farlige reisen over Middelhavet
- ❗ vil jobbe for økte ressurser til integrering og stille krav om at ressursene skal fordeles rettferdig mellom kvinner og menn
- ❗ vil jobbe for at saksbehandlernes individuelle kartlegging av nyankomne flyktninger ikke farges av patriarkalske eller rasistiske oppfatninger
- ❗ vil jobbe for obligatoriske kurs i kjønnsperspektiv, LHBTQIA+ spørsmål og antirasisme for alle yrkeskategorier som jobber med flyktninger
- ❗ vil at tidligere utdanning, arbeidserfaring og erfaring med ubetalt arbeid fra andre land skal kartlegges for å gi best mulig råd og støtte ut ifra individets forutsetninger og behov
- ❗ vil jobbe for at straffedømte ikke skal kunne dømmes til utvisning
- ❗ vil styrke søk- og redningsarbeidet i Middelhavet
- ❗ vil styrke beskyttelse av kvinner på flukt mot seksuelle overgrep og kjønnsbasert vold

- F! vil jobbe for at Norge tar imot flere kvoteflyktninger med en tilleggskvote for kvinner, siden de sjeldnere har mulighet til å ta den farlige og vanskelige reisen til Europa
- F! vil innføre en egen kvoteordning for klima- og miljøflyktninger
- F! vil ha fokus på og tilrettelegge for mer frivillighet omkring nyankomne
- F! vil sørge for at norskopplæringen blir mer differensiert og tilpasset den enkeltes behov
- F! vil øremerke midler til kommunene for å tildele aktivitetskort til alle barn og unge fra familier som mottar sosiale ytelser, i tillegg til barn med flyktningbakgrunn, samt sikre ordninger for gratis lån av sportsutstyr
- F! vil at NAVs nyopprettede integreringsavdelinger styrkes
- F! vil innvilge mer støtte til lag, foreninger og organisasjoner som yter bidrag til innvandrere, asylsøkere og flyktninger
- F! vil at Dublin-avtalen avskaffes og erstattes med en avtale mellom medlemslandene
- F! vil at det settes ned en uavhengig kommisjon som blant annet skal avgjøre om det pågår intern væpnet konflikt, eller alvorlige motsetninger i et område.
- F! vil jobbe for at asylsøkere ikke skal sendes ut med henvisning til internflukt innad i landet
- F! vil at begrepet "sterke menneskelige hensyn" i utlendingsloven får bredere anvendelse, slik at overgrep mot kvinner og LHBTQIA+ personer, som begås under flukten, eller i tiden som asylsøker eller papirløs i Norge, bedømmes som tilstrekkelig grunn for å si at det finnes "sterke menneskelige hensyn"
- F! vil at forfølgelse på grunn av kjønn, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og seksuell legning skal være asylgrunnlag
- F! vil at kvinner som er utsatt for vold i nære relasjoner i land hvor dette ikke anerkjennes eller straffeforfølges, skal ha grunnlag for asyl
- F! vil at kvinner som risikerer straff eller forfølgelse på grunn av egen abort eller aktivisme for reproduktive rettigheter skal kunne få asyl i Norge
- F! krever at nyankomne flyktninger og asylsøkere skal ha rett til bosted og norskundervisning
- F! krever at barn som søker asyl skal ha rett til barnehage, skole, spesialundervisning og helsetilbud på samme vilkår som barn bosatt i Norge
- F! vil at myndighetene ikke skal få mulighet til å bruke barnehage eller skole til spore opp foreldre eller annen familie som lever i skjul
- F! vil at asylsøkende kvinner skal synliggjøres og få nødvendig hjelp, støtte og traumebehandling for å bearbeide erfaringer med vold og overgrep
- F! krever en begrensning i behandlingstiden på asylsøknaden, (da 15-månedersregelen ble opphevet 1. juli 2016³), og at terskelen for midlertidig arbeidstillatelse mens behandling av asylsøknaden pågår senkes
- F! krever at ingen skal måtte bo lengre enn seks måneder på asylmottak, og at hvert mottak skal ha en plan for styrke beboernes psykososiale og fysiske helse
- F! vil øke kompetansenivået ved instanser som jobber med tiltak og tjenester for asylsøkere, flyktninger og innvandrere
- F! vil endre lovverket og klargjøre at alle under 18 år, uten unntak, får lik tilgang til å delta i den offentlige fellesskolen⁴
- F! vil at flere mottak skal drives av kommuner og ideelle aktører. Kvalitet må vektlegges i driften av mottak, fremfor økonomiske hensyn. Det skal ikke være mulig å dra profitt på drift av asylmottak
- F! vil gi amnesti til alle enslige mindreårige asylsøkere i Norge

³ https://www.udiregelverk.no/no/arkiv/udi-interne-meldinger/im-2010-014/#_Toc247358889

⁴ Mindreårige asylsøkere mellom 16 og 24 år står uten retten til videregående opplæring. At retten til videregående opplæring ikke er sikret i lovverket medfører varierende praksis på ulike skoler.

- F! vil gi enslige mindreårige asylsøkere permanent opphold i Norge. Den sittende regjering bryter jevnlig FNs barnekonvensjon og kvinnekonvensjon ved å deportere enslige mindreårige asylsøkere, og ved å sende barn tilbake til krigssoner
- F! vil overføre omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år til barnevernet
- F! vil at aldersundersøkelsene gjennomgår en radikal endring, der det legges større vekt på vurdering av psykososiale forhold. Aldersvurderingen må også kunne klages på rettslig
- F! vil sørge for bedre og mer systematisk opplæring og kursing av verger for enslige mindreårige asylsøkere
- F! vil at barnets beste skal være et grunnleggende og tungtveiende hensyn i enhver beslutning som angår barn
- F! vil jobbe for at mennesker som har fått avslag på asylsøknaden ikke skal bli internert, og krever at andre løsninger må utarbeides. Interneringen av barn må stanses umiddelbart
- F! vil stanse bruken av tvangsretur og heller prioritere satsingen på ordninger for frivillig retur
- F! vil opprette et uavhengig returutvalg som politiet må rådføre seg med i hvert tilfelle hvor barnefamilier skal tvangsreturneres. Returutvalg skal sørge for at hensynet til barnets beste ivaretas i under pågripelsen, eventuell internering og transport, og ordningen bør lovfestes
- F! vil få på plass en tilsynsordning for tvangsreturer og lovregulere bruk av tvang
- F! vil jobbe for at papirløse skal ha mulighet til å søke om sosialstønad og andre relevante trygdeordninger
- F! vil jobbe for papirløses trygghet i kontakt med velferdsinstitusjoner. Personell skal ha taushetsplikt og forbyes å oppgi informasjon om mennesker som lever i skjul til politiet, med unntak av alvorlige lovbrudd
- F! vil jobbe for at det skal være mulig for papirløse å anmelde lovbrudd uten risiko for å bli sendt ut av landet
- F! vil jobbe for at alle personer som befinner seg i Norge uten gyldige papirer eller mulighet til å bevise sitt statsborgerskap skal få amnesti og rett til opphold
- F! vil at alle mennesker som oppholder seg i Norge skal få lik tilgang på helsetjenester
- F! krever en offentlig utredning om helsesituasjonen for asylsøkere og papirløse
- F! vil jobbe for at foreldreløse skal ha rett til å søke om familiegjening med annen nær slekt i Norge
- F! vil jobbe for at treårsregelen i utlendingsloven fjernes, da den slår skjevt ut for kvinner som blir prisgitt mannen for å få selvstendig opphold
- F! vil jobbe for at familiegjening skal kunne innvilges uten at det er krav til inntekt
- F! vil jobbe for at det skal bli mindre byråkrati, ventetid og dokumentasjonskrav for dem som søker om familiegjening
- F! vil jobbe for at arbeidsinnvandrere som mister jobben på grunn av arbeidsgivers lovbrudd eller mislighold skal ha rett til oppholdstillatelse
- F! vil avvikle au pair ordningen da den ikke lenger lever opp til sin hensikt som kulturutveksling, men i praksis blir sosial dumping som særlig rammer kvinner
- F! vil bevilge statlig støtte til norskopplæring for arbeidsmigranter innen EØS-avtalen
- F! vil at alle skal ha rett til dobbelt statsborgerskap

6. Kjønn- og seksualitetsmangfold

Fi kjemper for at alle fritt skal kunne definere og uttrykke sitt kjønn. Vi trenger en inkluderende og interseksjonell LHBT-politikk, med et nødvendig kjønnsperspektiv.

Fi vil utfordre og avskaffe heteronormen og det binære kjønnssystemet.

Fi vil rette søkelyset på utfordringer og situasjoner som rammer personer med marginaliserte seksuelle orienteringer som lesbiske, homofile, bifile, ulike kjønnsidentiteter, kjønnsuttrykk og intersex. Ingen skal bli glemt eller usynliggjøres i politikken. Det vil gjøre Norge til et mer inkluderende, mangfoldig og fargerikt samfunn for alle.

Alle skal bli møtt mer respekt, likeverd og forståelse i helsevesenet. Stigmatisering og diskriminering skal ikke forekomme. LHBTQIA+-personer blir ofte møtt av helsepersonell som ikke har kompetanse innen LHBTQIA+-helse. Fi vil gi LHBTQIA+-personer mulighet til å oppsøke fagpersoner de vet respekterer deres identitet, uavhengig av seksuell orientering, kjønn og kjønnsuttrykk.

LHBTQIA+-personer har oftere rusproblemer, psykiske problemer og begår oftere selvmord enn befolkningen for øvrig. Transpersoner nektes medisinsk hjelp og henvisning til kirurgi hos enkelte fastleger. Det trengs fagpersoner med spisskompetanse rundt trans-helse, som er uavhengig av Rikshospitalet. Det trengs også fagpersoner med spisskompetanse rundt intersex-helse.

Lesbiske kvinner risikerer å møte diskriminerende holdninger rundt det å få barn. HIV-positive kan møte stigmatiserende og diskriminerende holdninger til det å være homofil og HIV-positiv.

LHBTQIA+-personer med minoritetsbakgrunn og innvandringsbakgrunn kan være mer utsatt for diskriminering og vold. De kan møte andre utfordringer enn LHBTQIA+-personer i den etniske majoriteten. Vi vil se forbi og utover cis-normen, og har plass til de av oss som er transpersoner og ikke-binære i feminismen vår.

Fi vil innføre et tredje juridisk kjønn. Mange transpersoner og ikke-binære ønsker også et alternativt pronomen, og vi ønsker begrepet *hen* velkommen i det norske språket.

Feministisk initiativ:

- F** vil innføre et tredje juridisk kjønn
- F** vil stoppe praksisen med operasjon av intersexbarn ved fødselen
- F** vil øke kompetansen på LHBTQIA i helsevesen, sosialtjenesten, politi og rettsvesen
- F** arbeide for at det bevilges mer til arbeidet for LHBTQIA+-personer som blir utsatt for tvangsekteskap, inkludert krisesentertilbud.
- F** vil arbeide for at staten bevilger penger til kommunene til arbeidet for unge LHBTQIA+-personer med minoritetsbakgrunn.
- F** vil arbeide for et helhetlig helsetilbud for LHBTQIA+-personer-personer
- F** vil arbeide for at kommunene oppretter en egen seksualhelsetjeneste for LHBTQIA+-personer, med faglig spisskompetanse på feltet.

- F) vil arbeide for at kommunene får midler til diskrimineringskontroller, såkalt situasjonstesting på skoler, utesteder og arbeidsplasser for å fange opp diskriminering av LHBTQIA+-personer
- F) vil arbeide for at alle grunnskoler og videregående skoler får toaletter og garderober hvor alle kan føle seg trygge
- F) vil arbeide for at alle offentlige instanser, utesteder, kaféer og restauranter skal ha kjønnsnøytrale toaletter, i tillegg til kjønnsdelte
- F) vil arbeide for at offentlige bad skal ha kjønnsnøytrale skifterom, i tillegg til kjønnsdelte
- F) vil arbeide for at barnehager, grunnskoler og videregående skoler skal besøkes av holdningsendrende patruljer med fokus på LHBTQIA+-personer.
- F) vil arbeide for å bekjempe mobbing, vold, trakassering og diskriminering av barn og unge LHBTQIA+-personer, blant annet gjennom folkehelsekampanjer
- F) vil arbeide for at alle arbeidsplasser skal bli fri for diskriminering og trakassering av LHBTQIA+-personer, blant annet gjennom holdningskampanjer rettet mot arbeidsplasser
- F) vil at arbeid med seksuell helse skal omfatte alle grupper, også mennesker med funksjonsvariasjoner, barn og eldre

7. Helse, sosial og omsorg

En feministisk helsepolitikk innebærer at alle skal ha like god tilgang til og utbytte av helsevesenet, uansett kjønn, seksuell orientering, kjønnsidentitet, alder, sosioøkonomisk bakgrunn, funksjonsvariasjoner, livssyn, hudfarge, etnisitet og statsborgerskap. Fi vil jobbe for inkluderende og forebyggende helse- og omsorgstjenester for alle.

Ulike mennesker har ulike behov, men skal bli møtt med samme omtanke og kompetanse. Alle skal føle seg trygge og bli ivaretatt. Vi vil øke den flerkulturelle forståelsen i helse- og omsorgssektoren. Vi vil øke kunnskapen om seksuell helse, uansett hvilken seksuell orientering du har. Vi vil sikre tilgang til helsehjelp, uansett hvilket statsborgerskap du har. Tryggheten din skal ikke være avhengig av funksjonsvariasjonene dine.

Forskning med mannen som norm må erstattes av metoder som tar hensyn til kjønnsforskjeller og andre forhold som kan påvirke individers helsetilstand.

Fi vil bygge et samfunn som sikrer at alle mennesker får tilstrekkelig og individualisert omsorg i alle faser av livet.

Fi mener at fødselshjelp må være tilgjengelig for alle, i alle deler av landet. Det må være forsvarlige avstander til fødeavdelinger.

Fi mener at alle som oppholder seg i Norge har rett til gratis helsehjelp, enten man har lovlig eller ulovlig opphold. Fi mener at alle, uavhengig av personlig økonomi, skal ha lik tilgang på helsehjelp.

Dagens organisering av helsevesenet som "helseforetak" er for kapitalstyrt og profitorientert. Overskudd og inntjening bør ikke ha noe med helse å gjøre. Helsevesenet vårt kan ikke være organisert som en bedrift som skal tjene penger på sykdom. Fi mener at helsevesenet i stedet skal organiseres med fokus på omsorg og fullverdige, inkluderende helsetjenester.

Fi vil se på rusproblematikken med et nødvendig kjønnsperspektiv og med et individuelt brukerfokus. Mennesker med tung rusavhengighet må få tilpasset og egnet hjelp til å bli rusfrie. Fi vil arbeide for tidlig systematisk identifisering av gravide rusmisbrukere, tidlig intervensjon, og oppfølging av mor og barn, med barnet i fokus. Fi mener at rus er et folkehelseproblem, ikke et juridisk problem.

En feministisk helsepolitikk anerkjenner kvinners rett til kontroll over egen kropp, tilgang til prevensjon og trygg abort som en del av våre universelle menneskerettigheter. Kvinners kroppslige autonomi er en forutsetning for kvinners frigjøring. Fi mener at grensen for selvbestemt abort må utvides og at ordningen med abortnemnd må avvikles.

Kvinnens reproduktive rettigheter må styrkes internasjonalt. Fi mener at Norge har en forpliktelse til å hjelpe våre medsøstre som ikke har tilgang til abort.

Feministisk initiativ:

- F) vil at forskning på prevensjonsmidler for menn trappes opp
- F) vil tilby gratis prevensjon til alle
- F) vil tilrettelegge for flere ikke-hormonelle prevensjonsmidler
- F) vil at dysmenore og endometriose anerkjennes som kroniske lidelser med rett til sykemelding
- F) vil at det settes av øremerkede midler til forskning på kvinnerelaterte helseproblemer, som endometriose, vaginisme og vestibulitt
- F) vil gi gratis abort for alle kvinner som ikke har tilgang til abort i sine hjemland
- F) mener at råd og veiledningstjenester skal være lett tilgjengelig for de som ønsker det, både i Norge og internasjonalt.
- F) mener Norge må legge hardt press på amerikanske myndigheter for å få fjernet "The global gag rule".⁵
- F) vil at abortnemndene avvikles
- F) vil sette grensen for selvbestemt abort til 18 uker
- F) vil ha offentlig tilbud om ultralyd fra 12. Svangerskapsuke
- F) vil arbeide for at alle som oppholder seg i Norge skal ha lik tilgang til helsehjelp
- F) vil jobbe for å bevare den offentlige finansieringen av norsk helsevesen, og redusere behovet for private helsetjenester
- F) vil jobbe for at alle kvinner skal få tilbud om enkle gynekologiske undersøkelser hos fastlegen
- F) vil innføre mer fysisk aktivitet i heldagsskolen, og jobbe for at alle barn skal kunne delta på minst én aktivitet de ønsker i skoletiden
- F) vil tilby sunn mat til alle måltider i heldagsskolen
- F) vil tilby gratis HPV-vaksine for alle, og inkludere gutter i barnevaksinasjonsprogrammet
- F) vil jobbe for at enslige kvinner skal ha rett til assistert befruktning
- F) vil bygge ut og forbedre barseltilbudet, også i distriktene
- F) vil jobbe for at liggetid på barsel skal være avhengig av fødendes behov, og at alle skal ha rett til eget rom, der også far, medmor eller annen ønsket ledsager skal kunne overnatte
- F) vil at gravides partnere skal få fullverdig del i barselprosessen og få opplæring i kroppslig omsorg for spedbarnet
- F) vil ha mer forskning på god og trygg smertelindring under fødsel
- F) vil jobbe for å motvirke kjønnsbias i medisinsk forskning
- F) vil bygge ut det psykiske helsevernet. Målet er at alle som er i en krise skal få tilbud om psykolog uten ventetid
- F) vil jobbe for at det fokuseres særlig på unge menneskers psykiske helse, herunder spiseforstyrrelser, selvmord og tidlig forebygging
- F) vil at det forskes på hvilken innvirkning skjønnhetstyranni og objektivering har på unges psykiske helse
- F) vil jobbe for at kvinner i rus alltid skal ha egen bolig med egen oppfølging etter eget ønske
- F) vil at bekjempelse av vold, overgrep og voldtekt skal være en integrert og prioritert del av folkehelsearbeidet
- F) vil ha øyeblikkelig igangsetting av en ny offentlig utredning om kvinnehelse
- F) vil ha øyeblikkelig igangsetting av en offentlig utredning om helse for papirløse

⁵ Også kjent som "The Mexico City Policy", gjeninnført av USAs president Donald Trump i januar 2017.

"The global gag rule" innebærer at enhver utenlandsk organisasjon som ønsker å motta amerikansk bistand må forplikte seg til verken å utføre aborter, henvise kvinner til andre institusjoner som utfører aborter, informere om mulighetene for abort, eller argumentere for kvinners rett til abort. Siden mange land er avhengig av amerikansk bistand, fører "The global gag rule" i praksis til massive innskrenkninger i kvinners rett til å bestemme over egen kropp.

- F! vil jobbe for at både medisinstudiet og andre helsefagarbeiderutdanninger skal ha kvinnehelse som en integrert del av studiet
- F! vil jobbe for at helsefagarbeidere, særlig de som er utdannet utenfor Norge, skal få etterutdanning i kvinnehelse og kommunikasjon med pasienter
- F! vil jobbe for flere studieplasser til medisinstudenter i Norge
- F! vil jobbe for å utvide dagens antall fastlegehjemler
- F! vil jobbe for at kommunene tar en langt større del i styring og oppfølging av fastleger, og at koordinatorene i kommunen har høyt fokus på kvinnehelse, på å oppdage tegn til overgrep og behandle disse, og på kommunikasjon med pasienter
- F! vil jobbe for at alle ansatte i helsevesenet og koordinatorene i kommunene skal ha grunnleggende opplæring i psykiatri for å unngå feildiagnostisering av pasienter med smertesymptomer
- F! vil jobbe for utvidet bruk av tjenestearkitektur i norsk helsevesen, som eksempel ved dagens pakkeforløp for brystkreft
- F! vil jobbe for at det skal finnes minst én skolehelsepleier daglig på alle skoler, som også skal være skolert i feministisk seksualundervisning
- F! vil jobbe for å utvikle en feministisk byplan- og arkitekturpolitikk, med særlig fokus på nærhet til offentlig fødselshjelp
- F! vil initiere en utredning av organiseringen av dagens sykehusvesen, med særlig fokus på en eventuell gevinst ved større tjeneste-, pasient- og pakkeforløpsorientering
- F! vil jobbe for en hurtig og systematisk innføring av sekstimersarbeidsdag for alle. Fi anerkjenner at dagens antall snittarbeidstimer er et folkehelseproblem
- F! vil endre reglene for organdonasjon, slik at man aktivt må reservere seg dersom man ikke ønsker å donere sine organer
- F! vil at barnevernet skal styrkes både i forhold til heving av kompetanse, bemanning og økonomiske ressurser
- F! vil at familievernkontoret skal atskilles fra barnevernet og fungere som en uavhengig instans
- F! vil avkriminalisere bruk av narkotiske stoffer og gi rusmisbrukere tilbud om helsehjelp i stedet for straff
- F! vil at Vinmonopolet skal ha ansvaret for taxfreesalg av alkohol

8. Kultur og medier

Fi er et kulturparti. Kulturen er en selvfølgelig og uunngåelig del av menneskelivet. Kunsten og kulturen har en av de bærende hovedrollene i Fis visjon om det likestilte, likeverdige og rettferdige samfunnet vi vil ha.

Fri kunst er en forutsetning for demokratiet. Kulturen gir oss verktøy til å sette spørsmål, gjøre motstand, begrunne, kritisere, og forandre samfunnets normer og grenser. Når høyrevinden blåser, ser vi at kunst og kultur nedprioriteres og kommersialiseres.

Kultur er ikke bare underholdning, men en essensiell del av samfunnet. Kulturen er bæreren av verdiene og holdningene våre. Hver gang en plasserer mennesker på en scene eller et lerret, er en med på å forme miljøet en befinner seg i. Derfor har media og kulturinstitusjoner et særlig ansvar for å fremme mangfold og unngå å reprodusere undertrykkende stereotyper av kvinner, LHBT-personer, mennesker med minoritets- eller innvandrerbakgrunn og mennesker med funksjonsvariasjoner, både i produksjon, bildebruk, kildebruk og innhold generelt.

Kulturproduksjonen må ha bedre vilkår. Det skal være mulig å leve av kunst og kultur. Kulturen har verdi i seg selv – ikke bare som et virkemiddel for andre formål, eller målt i kroner. Fi mener at næringslivet ikke skal blandes inn i kunsten. Kunsten bør være mest mulig fri fra krav, eller forventninger til at den kan omsettes til penger.

Fi ønsker økt støtte til ungdomsklubber, frie teatergrupper og miljøer som arbeider med andre kulturuttrykk enn de finkulturelle kunstinstitusjonene. Kulturtilbud i skolen må ha en selvsagt plass i læreplanen.

Alle skal ha muligheter til å delta og leve ut sine kulturuttrykk. Kulturens mange rom og felles møteplasser skal være tilgjengelige, uansett hvilket kjønn du har, hvor mye eller lite penger du har, eller om du er avhengig av rullestol eller førerhund.

Både historien og samtiden preges av usynliggjøringen av kvinner, av LHBTQIA+ personer, personer med funksjonsvariasjoner og personer med etniske og nasjonale minoritetsbakgrunn. Menn er overrepresenterte innenfor alle kulturens områder. Derfor mener Fi at det er nødvendig med kvotering i støtteordningene. Mangfoldet i samfunnet må reflekteres i kulturtilbudet. Fi krever en feministisk kultur-kanon. Fi vil også jobbe mot en kultur hvor vold mot kvinner brukes som underholdning.

Idretten er en viktig faktor i mange unges identitetsdannelse. Ledere og trenere fungerer som autoritetsfigurer og forbilder. De har dermed et stort ansvar, siden de bidrar til å sette rammer for akseptabel oppførsel. Deres rolle må problematiseres for å motvirke sjargong som uttrykker misogyni, sexisme, LHBTQIA-fobi og rasisme. Fi vil også arbeide for at kvinners idrett skal synliggjøres og få mer plass i den offentlige debatten. Idretten skal være tilgjengelig, uansett økonomi.

Fi er et interseksjonelt, feministisk og antirasistisk parti. Dette innebærer en forståelse av at samfunnet er mangfoldig, også når det kommer til tros- og livssynstilhørighet. For å best ivareta dette så må det offentlige være sekulært og religionsnøytralt. Staten må avslutte særbehandlingen av Den norske kirke.

Feministisk initiativ:

- F! vil at 1% av statsbudsjettet skal øremerkes kultur
- F! vil styrke støtteordningene til fri, institusjonsuavhengig kunst og kultur
- F! støtter kunstnerorganisasjonene i deres motstand mot endring av åndsverkloven
- F! mener at næringslivet ikke skal blandes inn i kunsten, og at det ikke skal stilles krav til inntjening i kunst
- F! vil ha en handlingsplan for likestilling i kulturen
- F! krever at det stilles klarere krav til kulturinstitusjonenes ansvar som produsenter og formidlere av verdier og holdninger
- F! krever en mer kvalitetssikret satsing på kultur gjennom hele grunnutdanningen og at kunstfagene skal være obligatoriske
- F! vil at det Den kulturelle skolesekken skal følges opp når det gjelder krav til verdiene i prosjektene som velges
- F! vil arbeide for gode kulturtilbud for barn og unge, inkludert satsing på tilbud med gratis skapende virksomhet
- F! mener at bevisstgjøring av kulturprodusenters ansvar må bli en viktig del av kunstutdannelsene
- F! vil arbeide for at de anvendte lønnsnivåene for utøvende kunstnere, film- og teaterarbeidere skal følge lønnsutviklingen i resten av samfunnet
- F! vil bringe arbeidsstipendene tilbake til 50% av en gjennomsnittslønn
- F! vil opprettholde bibliotekenes sterke posisjon som ikke-kommersiell møteplass og arena for kulturformidling
- F! vil arbeide for å sikre bibliotekene gode innkjøpsordninger for litteratur
- F! ønsker å synliggjøre hvordan patriarkalsk kultur har kontrollert landskap og arkitektonisk rom, og vil støtte arbeid med feministiske, sosiale og inkluderende tilnærminger
- F! anerkjenner at språk er makt. Ja til kjønnsnøytralt pronomen "hen" i det norske språk
- F! vil arbeide for at tegnspråk blir en obligatorisk del av norskpensumet i grunnskolen
- F! vil arbeide for økt støtte til ungdomsklubber, frie teatergrupper og miljøer
- F! vil arbeide for langsiktig og trygg finansiering til uavhengige kinoer
- F! vil arbeide for gratis inngang på alle museer og offentlige kulturinstitusjoner
- F! vil sikre arbeidslokaler for kreativt arbeid i sentrum som er åpne for alle
- F! vil at kulturformidling skal ta hensyn til eldre og folk med funksjonsvariasjoner, inkludert rullestolbrukere, synshemmede, blinde, hørselshemmede og døve
- F! vil gjøre støtteordningene og rapporteringskravene enklere for små aktører
- F! vil arbeide for miljøvennlig og bærekraftig kulturturisme med et faglig fundament
- F! vil ha full momsrefusjon for frivillige organisasjoner
- F! mener at kulturinstitusjonenes oppdragsbeskrivelse skal inneholde krav til kjønnsrett, LHBTQIA-, funksjonalitet og antirasistiske perspektiver
- F! vil stille større krav til at kulturaktører som mottar offentlig støtte og sørge for at ansettelse og innholdsproduksjon gjenspeiler mangfoldet i befolkningen
- F! krever at det stilles klarere krav til kulturinstitusjonenes ansvar for å gi stemme til marginaliserte grupper
- F! vil fremme støtteordninger som sikrer minoritetsrepresentasjon i kulturtilbudet
- F! krever en feministisk kulturkanon. Kvinner skrives ut av kunsthistorien
- F! krever at det stilles krav til andel av kvinnelige kunstnere i nyskrevne kunsthistoriebøker
- F! vil arbeide for at de kunstuttrykkene der kvinner er overrepresentert skal ha like stor anseelse og gis like store offentlige tilskudd
- F! vil ha bedre håndheving av likestillingsloven i kunstnere. Jevn kjønnsfordeling i ansettelse oppnås gjennom kvotering

- vil jobbe for kvotering i støtteordningene
- vil jobbe for at 50 % av spillefilmmidlene fra NFI skal gå til kvinner
- vil arbeide for at dansekunstneres arbeid skal lønnes på samme måte som andre medvirkende i teaterproduksjoner
- mener at normkritikk må inn i kunstutdanningenes pedagogikk
- vil prioritere støtte til film og TV-produksjoner som bevisst utfordrer og bryter med mønsteret av vold mot kvinner brukt som underholdning
- vil ha bedre håndheving av forbud mot seksuell trakassering i kunstinstitusjonene
- mener at større fokus på fredskultur er avgjørende for frigjøring av kreative krefter
- vil opprette et samisk kunstmuseum
- vil sørge for et fast tilholdssted for det samiske nasjonalteateret
- vil utvide tilbudet om kvensk språkveir i barnehager
- vil gi støtte til kampanjer som øker kunnskapen om hvordan kjønnsstereotyper i media bekjempes
- vil ha støtteordninger som fremmer minoritetsrepresentasjon i mediene. Mangfoldet i samfunnet må reflekteres
- vil arbeide for at interseksjonell mediekunnskap skal inngå i undervisningen i skolen
- vil jobbe for at journalist- og medieutdanningene har et normkritisk perspektiv
- vil arbeide for opprettelsen av et normkritisk granskingsråd som skal kartlegge skildringer av kjønn i media ut fra et demokratisk og interseksjonelt perspektiv
- mener at nasjonale medier som får offentlig støtte bør sikre at alle Norges språk inkluderes
- vil arbeide for at digitale medier bør likestilles med trykte medier
- vil arbeide for en omstillingsstøtte til mediebransjen
- vil arbeide for at idretten skal ha en langsiktig og trygg finansiering gjennom faste bevilgninger i statsbudsjettet
- vil arbeide for at ledere og trenere utdannes i kjønnsteori, LHBTQIA- og antirasistiske temaer for å motvirke normative forestillinger om verden på og utenfor idrettsarenaene
- vil arbeide for at alle, uavhengig av kjønn, skal ha like muligheter i idretten
- vil arbeide for at alle skattebevilgninger kontrolleres slik at lik mengde midler går begge kjønn
- vil innføre momsfratak for idretten
- vil gjeninnføre forbudet mot proffboksing og opprettholde forbudet mot organisert poker
- vil arbeide for at Grunnlovens paragrafer 2, 4, og 16 gjøres om for å reflektere at staten skal være sekulær og for hele befolkningen i dens mangfold
- mener at kultur og religion aldri er akseptable grunner til å bryte menneskerettighetene
- krever at i tilfeller hvor barnas menneskerettigheter som individer står i motsats til foreldreretten skal barnas beste og rettigheter tillegges mest vekt
- mener at den offentlige skolen i hele sin virksomhet skal være sekulær og forkynnelsesfri
- vil arbeide for at likebehandlingsprinsippet skal ligge til grunn for all støtte av tros- og livssynssamfunn
- vil at staten skal overta ansvaret for den offentlige finansieringen av tros- og livssynssamfunn
- mener at alle over 15 år aktivt må samtykke for videre medlemskap i tros- og livssynssamfunn
- arbeider for at mennesker som ønske å forlate et tros- og livssynssamfunn skal kunne gjøre dette uten frykt for represalier
- mener at staten ikke skal delegere vigselfretten til tros- og livssynssamfunn

9. Skole og utdanning

Fi vil ha en feministisk og antirasistisk barnehage og skolepolitikk, med interseksjonell normkritikk som verktøy. Vi vil jobbe for en leksefri heldagsskole, der alle barn blir møtt med respekt og omsorg.

Fi vil innføre normkritisk pedagogikk som et verktøy i barnehage og skole. Normkritikk er bevisstgjøring som kan bekjempe trange kjønnsroller og begrensede stereotyper. På sikt kan det også bidra til mer bevisst studie- og yrkesveiledning og et mindre kjønnsdelt arbeidsmarked.

Vi har tiltro til at barn kan reflektere kritisk over normene som finnes i samfunnet vårt. Dette forutsetter at barnehager og skoler tar likestilling på alvor og at de får ressurser til å prioritere likestilling. Kunnskap om likestillingsarbeid og antidiskriminering skal være tilgjengelig for alle lærere og pedagoger.

Fi mener at seksualundervisningen må styrkes. Seksualitetsundervisningen må handle om respekt, grensekunnskap og samtykke, og variasjoner i seksualitet. Seksualitetsundervisningen skal bidra til å forebygge og forhindre seksuell trakassering, seksualisert vold og voldtekt.

Feministisk initiativ:

- F!** vil innføre normkritisk pedagogikk i barnehage og skole
- F!** vil tilby kurs og etterutdanning for lærere og ansatte i normkritisk pedagogikk
- F!** vil jobbe for at hver skole har en ansatt kontaktperson som jobber med problemstillinger knyttet til diskriminering og menneskerettigheter
- F!** vil motvirke et framtidig kjønnsdelt arbeidsmarked gjennom bevisst rådgiving og studie- og yrkesveiledning
- F!** vil sørge for at barn med særskilte behov prioriteres og gis tilstrekkelige ressurser
- F!** vil sørge for å bedre universell utforming av skoler i Norge
- F!** vil sørge for at alle skoler har en omfattende og obligatorisk seksualitetsundervisning basert på normkritikk
- F!** vil styrke morsmålsundervisningen for barn med andre morsmål enn norsk, inkludert nordiske språk og tegnspråk
- F!** vil gi hørende barn av døve foreldre (CODA) rett på opplæring i tegnspråk
- F!** vil jobbe for at all undervisning i skolene skjer på et vitenskapelig og sekulært grunnlag, og motarbeide forkynnelse i skoletiden
- F!** vil jobbe for å øke lærertetthet, minske elevgrupper og bedre skolebygg
- F!** vil at kommunene øker antall administrativt ansatte i barnehage og skole, slik at barnehageansatte og lærere skal kunne fokusere på sitt pedagogiske oppdrag
- F!** vil jobbe for en leksefri heldagsskole i grunnskolen. Dette må sees i sammenheng med partiets ønske om en 6-timers arbeidsdag
- F!** vil jobbe for at det serveres god og næringsrik skolemat til alle elever
- F!** vil jobbe for at alle barn og ungdommer får et gjennomarbeidet skolehelsetilbud med tilgang til skolehelsepleier, psykolog og annet helsepersonell
- F!** vil opprette barnehager og skolefritidsordning for foresatte med ubekvemme arbeidstider, med tilbud også på nattestid
- F!** vil reformere yrkesfagsutdanningen til å være mer i tråd med yrkesfagenes egenart. Det må samtidig sørges for gode ordninger for at elever kan velge kryssløp mellom yrkesfaglige og studieforberedende linjer i videregående

- F! vil skjerpe innsatsen mot mobbing på skolen og prioritere det forebyggende arbeidet
- F! vil ha et nasjonalt program for satsning på kompetanseheving på hver eneste skole i landet, for å sette alle voksne i skolen bedre i stand til å forebygge, oppdage og stoppe mobbing
- F! vil ha et nasjonalt program for satsning med kompetanseheving på hver eneste skole i landet, for å sette alle voksne i skolen bedre i stand til å ta vare på elever med forskjellig kjønnsuttrykk og for å kunne ta vare på elever innenfor LHBTQIA+-spekteret
- F! vil styrke rettssikkerheten til elever som utsettes for mobbing og krenkelser i skolen
- F! vil ha bedre tilgjengelighet til skolemiljøet for de som har nedsatt funksjonsevne, fysisk og/eller sosialt
- F! vil ha bedre og mer tilgjengelige skolehelsepleierordning på norske skoler
- F! vil arbeide for at skolen inntar en aktiv rolle i å sikre unge jenter frihet fra voldtekt og seksuelle overgrep
- F! vil arbeide for at barns menneskerettigheter tydeliggjøres i skolenes pensum
- F! vil at seksualitetsundervisningen må være omfattende og obligatorisk. Elevene bør få årlig, alderstilpasset og tilrettelagt seksualitetsundervisning fra barnehagen til de går ut av videregående skole
- F! ønsker at hovedfokuset i seksualundervisningen skal ligge på grensekunnskap, respekt for kroppslig integritet, og behovet for et entusiastisk samtykke. Elevene skal også kjenne til gjeldende lovverk omkring voldtekt, overgrep og hevnporno
- F! vil ha større digital bevissthet inn i seksualundervisningen. Det må informeres om pornoens manglende sannhetsgehalt og de problematiske sidene ved masseproduksjonen av pornografi
- F! vil fjerne fraværsgrensen, da den rammer usosialt og skviser de svakeste ut av skolen
- F! vil styrke støtten til forskning, uavhengig av organisasjoner
- F! vil begrense mulighet til utbytte for private aktører innom barnehage, skole, helse og omsorgssektoren
- F! vil styrke tilrettelagt seksualitetsundervisning for innvandrere kvinner- og menn, særlig for nyankomne flyktninger

10. Arbeidsliv

Et feministisk velferdsbegrep krever et nytt syn på relasjonen mellom arbeid og fritid. Tradisjonelle normer om arbeidstid må endres slik at det tas hensyn til enkeltmenneskets behov og tar høyde for den strukturelle undertrykkelsen kvinner som klasse møter i arbeidslivet.

For hver hundrelapp menn tjener, tjener kvinner 87,50 kroner i timen (i 2016)⁶. I tillegg jobber flere kvinner deltid, slik at forskjellen i inntekt mellom kjønnene blir større. Fi har som mål å lukke lønnsgapet mellom kvinner og menn innen 2020. For å nå dette målet må det en helhetlig og målrettet politikk til. Vi må få på plass en likelønnslov som krever at bedrifter må ha en attest som dokumenterer at det gis lik lønn for likeverdig arbeid.

Det må stilles krav til at bedrifter aktivt skal oppfylle eksisterende politiske målsettinger og lovfestede rettigheter om likestilling. Dette innebærer blant annet likelønnsregnskap, styrking av aktivitets- og redegjørelsesplikten, likelønnsnett og anonyme jobbsøknader.

En av grunnene til lønnsforskjellene i Norge er det ekstremt kjønnssegregerte arbeidsmarkedet. Kvotering i arbeidslivet er et nødvendig virkemiddel for å nå målet om reell likestilling.

Ufrivillig deltid er ett av arbeidslivets største problemer. Et stort antall arbeidstakere, særlig kvinner, jobber mindre enn de ønsker, tjener mindre enn de trenger og er så prisgitt hva som måtte dukke opp av vakter at helse, familieliv og personlig frihet blir skadelidende. Rett til heltid er grunnleggende forutsetning for å oppnå likestilling i samfunnet.

Kvinner er også særlig påvirket av midlertidige kontrakter. Dette skaper en uforutsigbarhet og utrygghet for fremtiden. Fi vil jobbe for at faste hele stillinger er normen.

Fi tror på sekstimersdagen, som den neste store velferdsreformen og som et frigjøringsprosjekt. Sekstimersdagen er bra for likestillingen, for miljøet og for sysselsettingen. Folk får mer tid til familie og venner, frivillighet og omsorg.

Sekstimersdagen gjør arbeidslivet mer verdt å leve. Kortere normalarbeidstid kan føre til redusert sykefravær, bedre arbeidsmiljø og øke effektiviteten og trivselen blant de ansatte. Med lettere arbeidsdager får vi større muligheter til å jobbe til pensjonsalder. Vi vil jobbe for å innføre seks timers arbeidsdag med full lønnkompensasjon.

Feministisk initiativ:

- ❗ krever håndheving av retten til heltid og fast ansettelse
- ❗ går inn for en mer rettferdig og likestilt pensjonspolitikk som ikke straffer personer som har vært ute av arbeidslivet på grunn av omsorgs- eller sykdomsrelatert fravær
- ❗ krever innføring av likelønnsregnskap for alle bedrifter, der bedriftene må dokumentere at det gis lik lønn for arbeid av lik verdi
- ❗ krever anonyme jobbsøknader, hvor informasjon om etnisk bakgrunn, kjønn og funksjonsnedsettelse tas bort
- ❗ krever offentliggjøring av lønnsnivåer med aktivitets- og redegjørelsesplikt for kjønn, etnisitet, funksjonsnedsettelse. Alle bedrifter må rapportere uavhengig av størrelse og sektor
- ❗ vil bekjempe svart arbeid og sosial dumping

⁶ <https://www.ssb.no/befolkning/nokkeltall/likestilling>

- F! vil åpne for prøveprosjekter med borgerlønn
- F! krever økt innsats mot seksuell trakassering og diskriminering på arbeidsplassen
- F! krever likestilt foreldrepermisjon med 8 måneders permisjon til begge foreldre, i tillegg til øremerking av fødselspermisjon til mor etter fødsel
- F! vil revidere vilkårene for overgangsstønad for å sikre at ikke aktivitetskravene får diskriminerende utslag
- F! vil ha forbud mot 0-timers kontrakter (også kalt 0 %-kontrakter eller tilkallingsjobb)
- F! vil innføre sekstimers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon
- F! vil jobbe for likelønn mellom mannsdominerte og kvinnedominerte yrker, blant annet ved innføring av likelønnsnett
- F! vil avskaffe au pair ordningen da den har utspilt sin rolle som kulturutveksling
- F! vil styrke Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO), utvide lavterskeltilbudet og holde det gratis
- F! vil gi Likestillings- og diskrimineringsnemnda sanksjonsmuligheter
- F! vil avskaffe kontantstøtten da den slår skjevt ut for likestillingen og er en ordning som holder kvinner i hjemmet uten å tjene opp rettigheter til blant annet pensjon, dagpenger med mer
- F! vil styrke situasjonen til enslige forsørgere
- F! vil aktivt bruke moderat kvotering for å fremme likestilling i alle yrker
- F! vil styrke kompetansen til arbeidsgivere og tillitsvalgte på likestilling og antidiskriminering i rekrutteringsprosesser
- F! vil at papirløse og asylsøkere skal få mulighet til å jobbe på lik linje med mennesker som har oppholdstillatelse
- F! vil at 8. mars skal være offisiell fridag
- F! krever et pensjonsløft for kvinner. Vi vil gjeninnføre besteårsregelen for pensjon. Det skal være forutsigbart hvor stor pensjon du skal motta. Dagens ordning forutsetter at alle kan og vil jobbe heltid hele sitt voksne liv, uten avbrudd. Det skal ikke straffe seg å bli syk, være arbeidsledig eller prioritere omsorg av barn eller eldre

11. Familien

Et likestilt familieliv handler om å leve trygge og likeverdige liv sammen med de er glad i, uansett kjønn, seksuell orientering, kjønnsidentitet, alder, klasse, funksjonsvariasjoner, livssyn, hudfarge, etnisitet og statsborgerskap.

Familiepolitikken vår henger sammen med vårt syn på velferd. Vi går imot kravene til økt arbeidspress, høyere produksjon og økt forbruk. Vi vil investere i mer tid til familie.

Fi vil utfordre normen om kjernefamilien som den "eneste riktige". Vi vil ha en familiepolitikk som tar høyde for mangfoldet som finnes i dag, inkludert familier bestående av én forelder og barn, LHBTQIA-familier og familier med barn eller foreldre med funksjonsvariasjoner.

Et levelig arbeidsliv er et fundament for et likestilt familieliv. Vi mener sekstimersdagen er en viktig nøkkel for å oppnå likestilling i familien. Sekstimersdagen gir oss mer og bedre tid. Dette kommer særlig kvinner til gode. Tidsklemma er ikke kjønnsnøytral, og vi tror sekstimersdagen vil bidra til å verdsette også ulønnet omsorgsarbeid.

Kvinner utfører fremdeles størstedelen av omsorgsoppgavene i hjemmet. Disse oppgavene må fordeles bedre, og ikke minst verdsettes. Likelønn mellom kvinner og menn i arbeidslivet er en viktig del av løsningen. Et godt barnehage- og SFO-tilbud er også en forutsetning for å kunne kombinere barn og fulltidsarbeid. Fi vil gå inn for å avvikle kontantstøtten, da den fremmer konservative kjønnsroller.

Ikke alle familier har to inntekter, og enslige forsørgere må tas hensyn til. Fi vil beholde barnetrygden som universell ordning og økonomisk sårbare barnefamilier må få et ekstra tillegg.

Tross fremskritt, er det det ofte økonomien som bestemmer mange familiers valg når de får barn. Med dagens strukturer vil far fortsatt bli ansett som hovedforsørger, mens mor sees på som hovedomsorgspersonen i familien. Dette kan gi grobunn for diskriminering. Fi vil øke lengden på permisjonen til 8 måneder øremerket for hver av foreldrene, til sammen 16 måneder. I tillegg må mor ha en egen fødselspermisjon rett etter fødselen av medisinske grunner.

Graviditetsdiskriminering er utbredt i Norge. Vi trenger en mer feministisk politikk for at begge foreldre skal kunne kombinere foreldreskap og arbeid på en god måte.

Fi vil legge til rette for at par og enslige kvinner kan få assistert befruktning. Vi vil også fremforhandle gode avtaler for å gjøre det lettere å adoptere. Fi er imot surrogati, inkludert altruistisk surrogati. Fi er imot eggdonasjon.

Familier møter ikke bare gode, men også vonde dager. Vold i nære relasjoner gjør det nødvendig at storsamfunnet griper inn. Det skal finnes et godt hjelpeapparat som stiller opp når det er nødvendig.

Etter samlivsbrudd må hjelpeapparatet hjelpe foreldre til å finne gode løsninger for bosted og samvær til barnas beste. Fi er imot at samværsforeldre skal kunne nekte foreldre som har hovedomsorgen å flytte. Aleneforeldre kan ha gode grunner til å flytte etter et samlivsbrudd. Der de voksnes behov ikke er forenlig med barnas, må vi skape nye løsninger som styrker barns posisjon i samfunnet.

Feministisk Initiativ:

- F!** vil utfordre normen om at en familie er lik den tradisjonelle kjernefamilien og legge til rette for mangfold
- F!** vil beholde barnetrygden som universell ordning og øke den, særlig til økonomisk sårbare familier
- F!** vil fjerne kontantstøtten, da den fremmer konservative kjønnsroller
- F!** vil jobbe for at barnehager og SFO skal bli gratis
- F!** vil ha en likestilt foreldrepermisjonsordning, med 8 måneder til hver av foreldrene, 16 måneder til sammen. I tillegg skal mor ha fødselspermisjon rett etter fødselen av medisinske grunner.
- F!** vil gi begge foreldrene selvstendig opptjeningsrett til foreldrepenger
- F!** er imot surrogati, inkludert altruistisk surrogati, og vil jobbe for et internasjonalt forbud mot dette
- F!** er imot eggdonasjon da det ikke finnes nok kunnskap om langtidskonsekvensene av hormonbehandlingen.
- F!** vil at alle barn skal ha rett til å vite sitt biologiske opphav
- F!** vil gå inn for en bedre ordning med pleiepenger for foreldre med alvorlig syke barn
- F!** vil ikke åpne for at samværsforeldre kan nekte hovedomsorgsforeldre å flytte
- F!** er imot tvungent delt bosted for barn etter samlivsbrudd

12. Velferd og økonomi

Feministisk økonomi fokuserer på samarbeid, hvor alle kan bidra til et inkluderende og sosialt samfunn. Konkurransen skaper tapere og det er både dyrt og farlig.

Økonomi er et verktøy for å skape like vilkår for alle og ikke et mål i seg selv. Vårt ideologiske utgangspunkt er en antirasistisk og inkluderende feminisme som ikke bare fokuserer på likestilling mellom mann og kvinne, men jobber for likestilling og deltakelse for alle. Retten til å få hjemmehjelp, hjelp med lekser eller et hus å bo i skal ikke være avhengig av størrelsen på lommeboken din.

Patriarkalske økonomiske teorier fokuserer på finansiell vekst, og baserer seg på markedet og forbrukskulturen. Den feministiske økonomien tilbyr i stedet et helhetsperspektiv som bygger på respekt for miljø og menneskelige ressurser for å kunne skape en bærekraftig utvikling. Feministisk økonomisk politikk handler om å omfordele de eksisterende ressursene slik at vi kan nå våre mål.

Vi trenger en motkraft til markedsløsninger og kommersialisering som ekskluderer diskriminerte grupper. Vi skal alle ha det bra i et livsfaseperspektiv; alle mennesker skal få en god utdanning, et sted å bo, en inntekt å leve av og tilgang til gode helse- og omsorgstjenester. Derfor vil vi at skattene skal tilpasses velferdsbehovet, og ikke velferden etter skattene.

Velferd er fundamentet for likestilling. Velferd skal brukes til å motarbeide strukturell diskriminering på alle plan. Velferd skal omfordele makt og privilegier på en rettferdig måte. Velferd gjør at vi slipper å velge mellom å stå i arbeid og å få barn. Velferd gjør at en kvinne kan forlate en voldelig mann, fordi en er sikret sosiale ytelser og tilgang til krisesenter. Velferd gjør at en kvinne kan oppdra et barn alene, fordi hun kan sikre barnets framtid og trygghet gjennom økonomiske støtte. Men velferden skal ikke være et sikkerhetsnett. Den skal være et verktøy, og grunnlaget for en helhetlig, feministisk politikk.

Den viktigste årsaken til at Norge er et av verdens mest likestilte samfunn, er velferdssamfunnet. Kvinnebevegelsen har spilt en uvurderlig viktig rolle i å sikre denne velferden, og vi vil fortsette å kjempe for den. Partier som vil kutte ned velferden truer likestillingen. Det vil Fi motarbeide.

Feministisk initiativ:

- F** vil føre en økonomisk og miljømessig bærekraftig politikk
- F** skal analysere hver budsjettpost fra et feministisk antirasistisk perspektiv og innføre likestillingsregnskap
- F** vil lage et utvalg for å se på en mer rettferdig skattepolitikk og nye måter å skape inntekter til fellesskapet
- F** skal sikre godt utbygde velferdstjenester som er tilgjengelige for alle og tilpasset ulike gruppers behov
- F** skal sikre at stat, fylker og kommuner som arbeidsgivere fremmer likestilling for alle sine ansatte
- F** skal sikre åpne og tilgjengelige prosesser i politiske organer
- F** vil oppmuntre samfunnsborgerne til å leve side om side i gjensidig respekt, og stå sammen i solidaritet for løsninger som skaper et bedre demokrati

13. Miljø, naturvern og dyrevelferd

Naturen har ikke kun nytteverdi for mennesker, men har verdi i seg selv. Fi mener at mennesker ikke har rett til å dominere, utnytte og manipulere natur, dyr og mennesker. En feministisk verden er en bærekraftig verden der vi ikke forbruker mer ressurser enn planeten kan produsere. Fis visjon er at all ressursbruk skal baseres på global, økonomisk, sosial og miljømessig rettferdighet.

En feministisk miljøpolitikk er solidarisk. Klimaendringer og andre miljøproblemer påvirker allerede utsatte grupper hardest. Fattige land vil rammes først av klimaendringene, og antall klimaflyktninger vil øke enormt de kommende årene. Naturkatastrofer er ikke kjønnsnøytrale og kvinner vil rammes hardest. Politikken må ta hensyn til dette.

Fi mener at synet på velferd bør omdefineres slik at våre felles ressurser blir brukt til å skape rettferdig velstand for alle, i stedet for ressurskrevende materialistisk personlig forbruk. Det grønne skiftet er ikke forenlig med kapitalistisk vekst.

Det menneskeskaptet tapet av artsmangfold vi nå er vitne til er unikt i verdenshistorien. Industrielt overfiske, klimaendringer, plastforurensing, overgjødning og kjemikalieutslipp truer livet i verdenshavene. For å forhindre artstap må store, sammenhengende naturområder fredes og bevares. Hogst, tørrlegging og overbeskatning bidrar til ødeleggelse av uvurderlige naturverdier. Vi må ta ansvar for fremtidige generasjoners rett til å leve, og for urfolks livsgrunnlag og rettigheter.

Vi ønsker å se en levedyktig gård, hvor bærekraft er lønnsomt. Bruken av sprøytemidler og kunstgjødning må reduseres. Støtten til bærekraftig og lokal mat må økes, og den må gis prioritet i innkjøp i offentlig sektor.

En progressiv energi- og transportpolitikk er et viktig virkemiddel for å redusere utslippene, og dermed minske effekten av global oppvarming. Feministisk initiativ mener at Norge umiddelbart skal begynne nedtrapping av oljevirkosomheten. Norge skal gå foran som eksempel i overgangen fra fossilstyrt økonomi til produksjon av fornybar energi.

Muligheten til å reise og måten vi reiser på er nært knyttet til faktorer som kjønn, klasse og funksjonalitet. Fi ser et trafikkhierarki der bilen har forrang fremfor offentlig transport, sykkel og gangtrafikk. For å opprette et bærekraftig transportsystem uten karbonavtrykk, må ressursene overføres til jernbane og kollektivtransport. Kollektivløsninger skal være utgangspunktet i mindre lokalsamfunn. Byplanlegging må tilpasses sykkel og gangtrafikk. Offentlig transport bør gjøres gratis og lett tilgjengelig.

Fi vil arbeide for en drastisk reduksjon i klimagassutslippene. Dette må gjøres i samarbeid med det globale samfunnet. Fi vil at inntekter fra petroleumsbransjen skal brukes til satsing på fornybare energikilder. Og det må gis tilskudd til forskning på ny bærekraftig næringsvirksomhet som kan erstatte inntekter fra eksport av olje og gass.

Fi mener at alle individer har uinnskrenket egenverdi – også dyrene. Fi mener tiden er overmoden for at dyrs rettigheter skal settes på dagsorden. Fi vil opprette dyrepoliti lokalt over hele landet. Vi vil også avskaffe pelsdyrnæringen, og arbeide mot å holde dyr som produksjonsenheter.

Feministisk initiativ:

- F** vil at Norge skal være pådriver for at Romatraktaten suppleres med lov mot miljømord
- F** utfordrer ideen om konstant vekst og økt forbruk. Ideen må erstattes med gjenbruk og en rettferdig omfordeling av goder
- F** mener at skatter og avgifter må benyttes for å oppfordre til et grønt og bærekraftig forbruk
- F** mener at alle miljø- og klimatiltak må konsekvensutredes ut fra et maktperspektiv
- F** vil arbeide for at kjønnsperspektivet skal inn i det grønne skiftet
- F** vil arbeide for å sikre at offentlige innkjøp blir brukt som et verktøy for å redusere forbruk av varer med tung miljøpåvirkning
- F** vil arbeide for at situasjonen for marginaliserte grupper ved naturkatastrofer anerkjennes
- F** vil innføre en egen kvoteordning for flyktninger som er hardt rammet av klimaendringer- og miljøkatastrofer
- F** vil styrke føre var-prinsippet i miljølovgivningen
- F** mener Norge må oppfylle internasjonale forpliktelser for å stoppe tapet av biologisk mangfold
- F** vil arbeide for en politikk som følger FNs konvensjon om biologisk mangfold
- F** vil arbeide for å stanse utryddelsen av alle truede arter i plante- og dyreriket
- F** vil arbeide for en regulert jakt, hvor hensynet til dyrestanden skal overtreffe økonomiske interesser og kulturelle fordommer mot dyrearter
- F** vil arbeide for langsiktig levedyktige stammer av ulv, bjørn, jerv og gaupe i Norge
- F** vil forby jakt på ulv, bjørn, jerv og gaupe
- F** ønsker et totalforbud mot fiske av truede fiskearter
- F** krever at Grunnlovens § 112 håndheves. Ressurser skal fordeles rettferdig blant folket og i solidaritet med kommende generasjoner
- F** vil arbeide for at Arktisk Råd bør gi sin tilslutning til Arktiserklæringen som tar sikte på å forby oljeboring og beskytte marine økosystemer
- F** sier nei til konsekvensutredning i områdene rundt Lofoten, Senja og Vesterålen. Resten av oljen må ligge, og det skal ikke åpnes opp for utnytting av nye områder
- F** vil arbeide for en fullstendig omlegging av arealforvaltningen basert på økosystemenes interesser fremfor økonomiske interesser
- F** vil arbeide for omfattende verning av områder innenfor alle naturtyper, også områder som er av økonomisk interesse
- F** vil arbeide for omfattende verning av store, sammenhengende skogområder, med spesielt fokus på gammel skog
- F** vil arbeide for å umiddelbart stoppe avskoging av verneverdig skog
- F** mener at veibygging som fragmenterer naturområder må stanses
- F** vil arbeide for å restaurere økosystemer som er ødelagt av hogst, overbeskatning, eller forurensning
- F** vil arbeide for en fullstendig omlegging til en skogbrukspolitikk som ikke er basert på økonomisk vekst, men på økologi
- F** vil innføre en umiddelbar stans av intensive skogbruksmetoder som grøfting, gjødsling og stubbefjerning
- F** vil støtte skogbruk som ikke benytter flathogst og som bedre bevarer biologisk mangfold
- F** vil ha totalforbud av import og omsetning av regnskogstømmer
- F** vil arbeide for økt verning av vassdrag og marine økosystemer
- F** vil arbeide for restaurering av ødelagte økosystemer i fjorder langs norskekysten
- F** vil stoppe overfiske og fremme bærekraftige fiskebestander
- F** vil at fiskekvotene skal fordeles til fordel for fiskere som benytter skånsomme fiskemetoder
- F** vil arbeide for økt regulering av fiskeriene, og et forbud mot bunntåling
- F** vil arbeide for et internasjonalt forbud mot mikroplast

- F! ønsker et forbud mot plastposer
- F! vil arbeide for et bærekraftig landbruk
- F! vil arbeide for støtte til dyrkingssystemer som ikke utarmer jorden, men som bidrar til biologisk mangfold
- F! vil arbeide for støtte til små gårder, for å forhindre monokultur og dermed bidra til å opprettholde biomangfold i jorden
- F! vil arbeide for at utslipp fra landbruket skal reduseres for å begrense eutrofiering av hav og elver
- F! vil arbeide for at norske investeringer ikke bidrar til såkalte landgrabbing i lav- og mellominntektsland
- F! vil at nedtrappingen av Norges oljevirkosomhet skal starte umiddelbart. Overgangen fra fossilstyrt økonomi til produksjon av fornybar energi kan ikke utsettes
- F! vil arbeide for at alle direkte og indirekte subsidier til fossil energi fases ut
- F! vil at inntekter fra petroleumsbransjen skal brukes til satsing- og forskning på fornybare energikilder og ny teknologi
- F! vil arbeide for at Norge snarest får et energisystem som bruker 100% fornybar energi
- F! vil arbeide for utbygging av vindkraft og solenergi, samt fremtidige fornybare energikilder
- F! vil begrense vannkraftutbygging og at det skal tas hensyn til det biologiske mangfoldet ved vannkraftverk som allerede er bygget
- F! vil ha støtteordninger som gjør det økonomisk mulig å installere småskala fornybar teknologi
- F! vil arbeide for å legge ned våre prøvereaktorer og finne permanente løsninger for radioaktivt avfall
- F! vil arbeide for at Statoil endrer sin produksjon til fornybare energikilder
- F! vil arbeide for at Norge vedtar ambisiøse mål for reduksjon av energiforbruk
- F! vil arbeide for at de nasjonale byggestandardene blir strammet inn, med mindre tillatt inngangsenergi per kvadratmeter og med en målsetting om å nå 0
- F! vil at staten skal gjøre en storstilt satsing på energieffektivisering i eksisterende bygninger
- F! skal fremme tiltak som gagnar selskaper som implementerer energieffektivisering
- F! vil arbeide for at offentlig transport utvides og på sikt gjøres gratis. Transporttilbudet bør kombineres med større parkeringsanlegg ved storbyenes innfartsveinett
- F! vil jobbe for at å reise innenlands med tog alltid skal være billigere enn bil og fly
- F! vil arbeide for at jernbanen blir høyere prioritert i transportsystemet
- F! vil arbeide for utvikling av høyhastighetstog, med et nettverk av intercity-tog mellom de mindre byene
- F! ønsker øremerkede midler til investeringer i infrastruktur for gange- og sykkelveier
- F! vil arbeide for en byplanlegging som reduserer behovet for transport og gir økt prioritet til syklist, fotgjenger og offentlig transport
- F! vil motvirke nyetablering av kjøpesentre utenfor bykjernen
- F! vil arbeide for at Norge avslutter alle subsidier til flyplasser og luftfart, at en avreiseskatt innføres på norske flyplasser, samt innføring av en global skatt på flydrivstoff
- F! ønsker en beskatning hvor elbiler og andregenerasjons biodrivstoff prioriteres
- F! vil arbeide for et forbud mot bensin- og dieselmotorer og at privatbilismen i byene erstattes av carpooling og kollektivtransport
- F! går inn for et forbud mot privatbilisme i byene på sikt
- F! vil ha dyrere parkeringsavgifter
- F! vil arbeide for stans i byggingen av motorveier
- F! vil at godstransport flyttes fra lastebiler til jernbane, gjennom økt pris på fossilt brensel og en utvidelse av jernbanenettverket
- F! vil arbeide for en mer bærekraftig sjøfart, med beskatning av svovel- og nitrogenutslipp, og støtte til overgang til fornybar energi

- F! vil bygge byer som sikrer innbyggernes behov fremfor biltrafikkens
- F! vil arbeide for en mer kompakt urban bosetting, samtidig som overbelastningen i storbyene reduseres. Områder med mange arbeidsplasser og bykjerner fortettes
- F! ønsker feministisk byplanlegging, der blant annet universell utforming blir en konsekvens
- F! vil fremme omleggingen til 10-minutters byer, der folk har gangavstand til det man trenger i hverdagen
- F! vil sikre at lønnsforskjeller ikke skal virke inn på tilgang til å sykle eller gå til arbeidsplassen, for eksempel ved at lavere lønnede må bo langt utenfor bykjernen
- F! vil arbeide for utviklingen av et bredere botilbud for å forhindre at entreprenørinitierte prosjekter dominerer bylandskapet
- F! vil støtte etableringen av alternative og eksperimentelle boformer, for eksempel kollektive og økologiske
- F! ønsker å gå inn for løsninger med private avtaler for å motvirke forfall i tomme bygninger
- F! går inn for miljømessige tiltak slik som grønne tak, byhager i forskjellige former samt muligheter til å drive lokal matproduksjon i byene
- F! arbeide for betydelig høyere karbonavgifter innen alle relevante sektorer
- F! arbeide for at alle offentlige virksomheter vil fase ut sine eierskap i fossilenergi
- F! undersøke gjennomførbarheten og effekten av et system for individuelle utslippskvoter og global skatt for klimagassutslipp.
- F! arbeide for at Norge bygger opp en omfattende nasjonal klimastrategi overfor de gruppene i samfunnet som står i fare for å bli hardest rammet av klimaendringene
- F! at plan- og bygningsloven skal gjennomgå slik at den støtter en klimavennlig byutvikling
- F! sikre bevaringen av eksisterende kulturminner
- F! arbeide for en giftfri hverdag
- F! arbeide for gjenvinning og resirkulering av eksisterende metaller og mineraler
- F! arbeide for et strengere kjemikaliereregulering
- F! arbeide for et forbud mot bisfenol A, azofargestoffer, skadelige bromerte flammehemmere og hormonforstyrrende stoffer i produkter
- F! arbeide for å få selskaper til å ta et større ansvar når det gjelder bruk av kjemikalier
- F! arbeide for en overhaling av reglene om tilgang til miljøinformasjon
- F! vil arbeide for at dyr skal få rettigheter som individer
- F! vil arbeide for at dyrs rettssikkerhet styrkes
- F! vil opprette dyrepoliti i hele landet
- F! vil styrke håndheving av forbudene mot dyre- og faunakriminalitet
- F! ønsker å fremme et landbruk der dyrevelferden styrkes
- F! vil utvikle pelsdyrindustrien
- F! vil forby bruk av dyr i sirkus
- F! vil sikre at alle byer har døgnåpen dyrlegevakt
- F! vil jobbe for en feministisk økonomi som sikrer at mat ikke får en høy pris
- F! vil arbeide for en stor reduksjon i husdyrproduksjonen
- F! ønsker å forby former for husdyravl som skader dyrene
- F! vil vurdere høyere kjøttpriser, og en eventuell klimaavgift på kjøtt
- F! ønsker innføring av avgift på utslipp av klimagasser fra mat
- F! vil arbeide for at offentlige anskaffelser blir brukt som et verktøy for å prioritere kjøp av bærekraftig, lokalt og etisk dyrket mat
- F! vil at en strategi skal utvikles i samarbeid med sivilsamfunnet for å fremme lokale matsystemer og støtte bærekraftige matprodusenter
- F! vil arbeide for å redusere matsvinn, både produksjonssvinn i landbruket og matavfall i næringsmiddelindustrien

14. Utenrikspolitikk, fred og konfliktløsning

Fi vil at Norge skal være en ledende forkjemper for likestilling, menneskerettigheter, fred, sikkerhet og bærekraftig utvikling. Dette vil vi gjøre ved å innføre en feministisk utenrikspolitikk. Hele utenrikspolitikken skal ha et systematisk likestillingsperspektiv. På denne måten kan vi bidra til konkrete fremskritt og bli en sterk stemme for alle kvinner og jenters menneskerettigheter.

En forutsetning for arbeidet er kunnskap, analyser og nøyaktige data som belyser likestilling og makt. Analysene skal være interseksjonelle for å ta hensyn til at kvinner og jenter ikke er en enhetlig gruppe, men har ulike identiteter, innflytelse, livsvilkår og behov.

Fi har en feministisk tilnærming til sikkerhet. En feministisk sikkerhetspolitikk må bygge på en analyse av menneskerettigheter hvor trusselen mot individer står sentralt - ikke stater. Det handler om frihet fra vold, men også om muligheten for å tilfredsstille folks grunnleggende behov gjennom god ernæring og medisinsk hjelp. Fi søker å demontere hele den tradisjonelle sikkerhetspolitikken og heller fokusere på begreper som varig fred, kroppslig integritet, bevegelsesfrihet for alle.

Mange mennesker lever med vold, utrygghet, fattigdom, sykdom, miljøødeleggelser og naturkatastrofer. I slike situasjoner påvirkes kvinner og menn ulikt. Kvinner deltar sjeldent i væpnet konflikt, men er allikevel i større grad utsatt for volden som krig fører med seg. Kvinner utgjør over halvparten av verdens fattige, noe som gjør dem særskilt utsatt for trusler mot deres sikkerhet. For å motvirke de strukturelle problemene, må kvinners deltakelse økes internasjonalt. Vi må også synliggjøre rasisme, homofobi og transfobi som en sikkerhetstrussel.

Å forebygge konflikter, bygge sikkerhet, varig fred og velfungerende demokratier etter krig og konflikt er en av de største utfordringene verden står overfor i dag. Derfor er det viktig å motvirke årsakene til væpnet konflikt. Militarisme og vold skaper ikke en langsiktig, varig og ekte fred, men snarere en voldskultur som i dag er nært knyttet til allmenne forestillinger om maskulinitet.

Militær opprustning stjeler penger fra sosial opprustning. Økte militære budsjetter fører til reduserte velferdstiltak, for eksempel jagerfly fremfor helse og skole. For å hindre væpnede konflikter må vi globalt arbeide langsiktig og forebyggende. Fi er imot norsk medlemskap i NATO siden alliansen bygger på militærmakt, inkludert atomvåpen. All våpeneksport må opphøre og norsk våpenindustri må avvikles. Globalt vil vi jobbe for nedrustning.

Fi mener at reell fred er mer enn bare fravær av krig. Fred er en prosess som det må investeres i. Som en velstående velferdsstat har Norge en forpliktelse til å lede an i kampen for fred, global rettferdighet og bærekraftig utvikling.

Fi ønsker å innføre en ny tilnærming til utviklingshjelp og bistand; en feministisk fremgangsmåte som støtter den økonomiske, politiske og sosiale frigjøringen av kvinner og jenter, og som gjør likestilling til hovedprioritet for all bistand. Fi vil også gi bistand til fredsbygging og klimatilpasninger i sårbare stater.

Feministisk initiativ:

- F! skal føre en utenrikspolitikk basert på ikkevoldelige strategier og konfliktløsningsmetoder
- F! aktivt bygge ned fiendebilder av andre land og folk
- F! skal jobbe for at Stortinget får en Utenriks- og fredskomite og en Miljø- og sikkerhetskomite
- F! vil få slutt på våpeneksport og avvikle våpenproduksjonen
- F! går inn for å ha minst 50 % kvinner i representative roller i norske delegasjoner til utlandet
- F! vil bidra til å innføre de universelle menneskerettighetene globalt
- F! vil gjøre Norge til en pådriver for å utvikle det internasjonale menneskerettighetsapparat slik at det også inkluderer bedrifters ansvar for å respektere og ivareta menneskerettigheter
- F! vil fremme det internasjonale arbeidet for å fremme like rettigheter og likebehandling for LHBTQIA+ personer
- F! vil styrke FNs arbeid for kvinners rettigheter
- F! vil styrke FNs menneskerettighetssystem ved å kreve at Norge ratifiserer alle tilleggsprotokoller som gir individer klagerett
- F! skal jobbe for at Norge tar initiativ til et internasjonalt forbud mot dødsstraff
- F! vil lage gode retningslinjer og hjelpemidler for å øke bevisstheten om kvinners rettigheter, samt ha fokus på fattigdomsbekjempelse og finansiering for bærekraftig utvikling
- F! vil synliggjøre militarismens patriarkalske strukturer, voldskultur og legitimering av seksualisert vold
- F! vil ha en fredspolitikk som ser utøvelse av mellommenneskelig og internasjonal vold i sammenheng
- F! vil ha en fredspolitikk som motvirker årsakene til væpnede konflikter og terror, som fattigdom, ujevn fordeling av ressurser, undertrykkelse, mangel på likestilling og marginalisering
- F! vil ha en fredspolitikk som skaper en bærekraftig fred og bidrar til velfungerende demokrati etter krig og konflikt
- F! vil ha en fredspolitikk som virkelig bruker kvinners potensial i konfliktløsning
- F! vil ha en fredspolitikk som vender seg bort fra den tradisjonelle sikkerhetspolitikken som er basert på bruk av militære maktmiddel, vold og dominans
- F! vil ha en fredspolitikk som prioriterer sosial opprustning framfor militær opprustning
- F! vil lansere en utenriks- og sikkerhetspolitikk som prioriterer kvinners behov, rettigheter og deltagelse
- F! vil ikke at Norge deltar militært i eskalerende konflikter eller land vi ikke er i krig med
- F! vil at Norges skarpe operasjoner i fredsbevarende styrker opphører
- F! vil støtte FNs fredsbevarende styrker og prioritere avvæpning av stridende i operasjonene
- F! skal jobbe for å inkludere klima/miljøforurensninger fra internasjonale militære operasjoner i det offentlige miljøregnskapet
- F! vil jobbe for at nedrustningsprosesser som skjer etter væpnede konflikter inkluderer lokale kvinneorganisasjoner
- F! vil påse at førstegangstjenesten ikke driver militær krigspropaganda til barn og unge
- F! legge om førstegangstjenesten, til blant annet å mobilisere til miljøvern og beredskap
- F! har en tydelig holdning til at Israel om at de må ivareta sitt mandat til å utvikle Palestina til beste for palestinerne
- F! vil utvikle samarbeid med Palestina, Vest-Sahara, Kurdistan og Vest-Papua, og støtte kampen for selvstyre og demokratiske rettigheter i disse områdene.
- F! opprette et fredsdepartement. Fred trenger en minister, en plan, budsjett og fagkompetanse for å lykkes
- F! jobbe for en global sikkerhetspolitikk som har fokus på menneskes sikkerhet

- F! arbeide for å utvide det globale sikkerhetskonsept slik at også strukturell vold mot kvinner inkluderes
- F! arbeide for at konfliktforebygging og sivil krisehåndtering gis prioritet og får tilstrekkelige ressurser
- F! gi opplæring i fredelig konfliktløsning, likestilling og likeverd
- F! lage gode retningslinjer og hjelpemidler for å øke bevisstheten om kvinners rettigheter, samt sette fokus på fattigdomsbekjempelse og finansiering for bærekraftig utvikling
- F! arbeide for at Norge ikke skal inngå militære avtaler med land som bryter folkeretten og menneskerettighetene, og at slike løpende kontrakter avsluttes
- F! vil jobbe for at Norge ikke er engasjert i kommersielle militære aktiviteter eller leier ut norsk jord eller luftrom for andre lands militære øvelser
- F! vil arbeide for å sikre at lokale, regionale og internasjonale kvinnerettighetsorganisasjoner, LHBTQIA+ organisasjoner og antirasistiske organisasjoner alltid er med og forebygge og løse konflikter samt deltar i fredsbygging. Disse bør konsulteres av internasjonale fredsmeglere og sikkerhetsaktører
- F! vil arbeide for kvinners meningsfulle deltakelse i forhandlinger om våpenhvile og fredsavtaler
- F! vil arbeide at straffefrihet for konfliktrelatert kjønnsbasert og seksualisert vold tas ut som forhandlingskort i fredsprosesser
- F! vil jobbe for at kvinners menneskerettigheter i postkonflikt blir styrket
- F! vil jobbe for at systematisk og institusjonalisert bruk av voldtekt i krig skal anerkjennes som like alvorlig som for eksempel biologisk og kjemisk krigføring
- F! vil arbeide for å synliggjøre sammenhengen mellom kvinners rett til å bestemme over sin egen kropp og deres evne til å fungere som politiske aktører
- F! vil arbeide for å sikre at ofre for konfliktrelatert voldtekt får status som flyktninger på samme måte som folk som blir forfulgt for sin tro, politisk oppfatning eller seksuell legning
- F! vil arbeide for at Norge i forbindelse med internasjonale operasjoner skal tilby hjelp og støtte til voldtatte kvinner
- F! vil arbeide for at Norge tar en aktiv rolle i å jobbe for et forbud mot atomvåpen og at Norge er en aktiv stemme for den globale nedrustningen
- F! vil legge om Forsvaret til å ha sivile oppgaver i fredstid. Det legges opp til å ha skandinavisk samarbeid om felles militær sikkerhetspolitikk
- F! vil arbeide for at Norge melder seg ut av NATO
- F! vil jobbe for at Statens pensjonsfond utland (SPU), "oljefondet", må være underlagt strengere etiske retningslinjer som tar hensyn til arbeidsvilkår, menneskerettigheter, kvinners rettigheter, miljø, helse og sikkerhet
- F! skal arbeide for å sikre at internasjonal handel utvikler seg til en rettferdig handel, noe den nyliberale "frie" handelen ikke står for. Multinasjonale selskapers ambisjoner om markedsdominans må motvirkes
- F! vil jobbe for at verdens handelsorganisasjon (WTO), bilaterale handelsavtaler og andre internasjonale handelsavtaler ikke skal ha prioritet over internasjonale miljøavtaler som har blitt forhandlet frem innenfor FN-systemet
- F! vil jobbe for at Norge tar initiativ for å styrke ILOs arbeid for å fremme og iverksette internasjonale arbeidsstandarder og arbeidstakerrettigheter i tråd med ILOs konvensjoner
- F! vil jobbe for at Norge markerer tydelig avstand fra, og ikke inngår handelsavtaler med land hvor folkeretten og menneskerettigheter ikke respekteres
- F! vil jobbe for at Vinmonopolet i alle sine innkjøp tar hensyn til produsentenes arbeidsvilkår og miljøstandarder

- F! vil jobbe for å reforhandle internasjonale avtaler om patentrettigheter på legemidler, slik at det blir mulig for alle land å produsere billige kopier av livsviktige medisiner
- F! vil jobbe for å innføre Tobinskatt på internasjonale valutatransaksjoner
- F! vil jobbe for å avskaffe skatteparadiser
- F! vil sikre at SPU sine investeringer følger strenge etiske retningslinjer
- F! vil trappe opp bistanden til 2 prosent av brutto nasjonalinntekt (BNI)
- F! vil at minst 15% av all norsk bistand skal ha kvinner og likestilling som hovedmål
- F! vil at 90 % av all norsk bistand skal ha kvinner og likestilling enten som hovedmål eller som et av delmålene
- F! vil jobbe for å styrke arbeidet for kvinners seksuelle og reproduktive helse og rettigheter
- F! styrke norsk bistand til å bekjempe vold mot kvinner, trafficking, prostitusjon og skadelige tradisjonelle praksiser
- F! opprette et eget fond for å støtte kvinneorganisasjoner i Sør
- F! sette utviklingspolitiske hensyn over snevre nasjonale interesser i fordelingen av bistandsmidler
- F! styrke fokuset på kvinners rettigheter i humanitære operasjoner